

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/187036,150-rocznica-urodzin-Wojciecha-Korfantego.html>
21.05.2024, 19:24

150. rocznica urodzin Wojciecha Korfantego

20 kwietnia 2023 r. obchodziliśmy 150. rocznicę urodzin Wojciecha Korfantego – polityka, działacza narodowego, przywódcy III powstania śląskiego, myśliciela społecznego, publicysty. W uznaniu dla jego zasług Sejm RP ustanowił rok 2023 Rokiem Wojciecha Korfantego.

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach przygotował szereg działań dla upamiętnienia tej wybitnej postaci.

150. rocznica urodzin Wojciecha Korfantego.

23 czerwca 2023 r. ukaże się dodatek prasowy „Wojciech Korfanty (1873-1939)”, dołączony do wydawnictwa Polska Press Grupa – Dziennika Zachodniego i Nowej Trybuny Opolskiej, przygotowany przez IPN. Partnerem dodatku jest Towarzystwo Finansowe „Silesia” sp. z o.o. Bogato ilustrowany dodatek zawiera siedem artykułów w przystępny sposób przybliżających postać jednego z Ojców Niepodległości, Wojciecha Korfantego. Autorami są historycy Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach i Uniwersytetu Śląskiego.

Ponadto Polskie Radio Katowice, Instytut Myśli Polskiej im. Wojciech Korfantego oraz Oddział Pamięci Narodowej w Katowicach przygotowały specjalny serwis internetowy „W imię wolności i niepodległości. Historia Wojciecha Korfantego”, w którym znajdziemy audycje radiowe oraz artykuły historyczne na temat historii Wojciecha Korfantego.

24 czerwca 2023 r. w Mysłowicach w Parku Słupna odbędzie się piknik rodzinny „Śląsk to wielka rzecz” zorganizowany w związku z obchodami Narodowego Dnia Powstań Śląskich, połączony z pokazem sprzętu wojskowego, którego zwieńczeniem będzie widowisko multimedialno-historyczne. W organizację wydarzenia zaangażowany jest Oddział IPN w Katowicach, który zaprezentuje swoje przedsięwzięcia oscylujące wokół tematyki powstań śląskich i plebiscytu w godzinach 11.00-17.00. Będzie można zobaczyć łącznie dwie wystawy: roll-upową „Robert Oszek (1896-1938)” oraz zewnętrzną „Powstania Śląskie 1919-1920-1921”. Zaprezentowane zostaną ponadto wizualizacje wykorzystujące archiwalne fotografie z okresu powstań śląskich. W planie również gry edukacyjne dla młodszych i starszych.

Na stronie internetowej IPN jest dostępna do pobrania w formie PDF biograficzna wystawa elementarna „[Wojciech Korfanty](#)”, przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji

Narodowej IPN w Katowicach.

W 2023 r. ukazały się publikacje IPN na temat Wojciecha Korfantego:

Grzegorz Bębniak, Sebastian Rosenbaum, Mirosław Węcki „[Wojciech Korfanty 1873-1939](#)”, Warszawa-Katowice 2023, wydanie II zmienione.

Broszura edukacyjna „Wojciech Korfanty” jest dostępna w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN w Katowicach im. Henryka Sławika, ul. św. Jana 10 (III piętro).

Wojciech Korfanty (1873–1939) to najważniejszy przedstawiciel polskiego ruchu narodowego z Górnego Śląska. Przeciwstawiał się germanizacyjnej polityce władz niemieckich wobec ludności polskiej, walczył o polepszenie sytuacji niższych warstw społecznych. Występował na forum parlamentarnym i na wiecach, był czynny jako dziennikarz i wydawca prasowy, stworzył gazety „Polak” i „Górnoślązak”. W listopadzie 1918 r. został członkiem Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu, kierował jej wydziałem wojskowym w czasie powstania wielkopolskiego. Gdy w traktacie wersalskim zapisano, że los Górnego Śląska ma zostać rozstrzygnięty w plebiscycie, stanął na czele Polskiego Komisarjatu Plebiscytowego i kierował jego akcją propagandową. W maju 1921 r. wywołał III powstanie śląskie i został jego dyktatorem, odnosząc sukcesy militarne i polityczne. Wskutek oporu Józefa Piłsudskiego nie objął stanowiska premiera, pozostał jednak wiodącym politykiem w województwie śląskim. Był jednym z twórców i liderów polskiej chadecji, wydawcą i publicystą dziennika „Polonia”. Po zamachu majowym 1926 r. przeciwstawił się sanacji, za co spotkały go szykany, m.in. uwięzienie w Brześciu. W 1938 r. wyemigrował do Czechosłowacji. Powrócił do Polski w kwietniu 1939 r. i został aresztowany. Zmarł tuż po zwolnieniu z więzienia. Na Górnym Śląsku był legendą już za życia.

Wstęp dr. Andrzeja Sznajdera, dyrektora Oddziału IPN w Katowicach do dodatku prasowego „Wojciech Korfanty (1873–1939)”:

Uchwałą z 2 sierpnia 2022 r. Sejm RP ustanowił rok 2023 Rokiem Wojciecha Korfantego. Okazja ku temu jest dobra, bo to właśnie w tym roku przypada 150. rocznica jego urodzin.

Jeden z ojców niepodległości, syn śląskiej ziemi, polityk, społecznik, wydawca, publicysta, myśliciel społeczny, komisarz plebiscytowy, dyktator III powstania śląskiego, poseł do Sejmu Śląskiego i Sejmu RP, wicepremier– to tylko niektóre funkcje i tytuły, za pomocą których próbujemy opisać jego bogatą biografię i także zasługi. Trudno jednak wyzbyć się poczucia, że wciąż zostało dużo do opowiedzenia i opisania.

Obecność w zbiorowej pamięci i oddziaływanie Wojciecha Korfantego trwały za jego życia i nie skończyły się bynajmniej z chwilą śmierci. Niezmiennie porusza on i przyciąga uwagę historyków, pisarzy, artystów, polityków.

Jeszcze za życia o „zatrucie życia politycznego Śląska” oskarżała go Zofia Kossak w

znakomitym skądinąd „Nieznany kraj” (1932 r.) Jako bohater z kolei pojawia się w wierszach Kazimierza Gołby i w elegii Wilhelma Szewczyka „Pogrzeb Korfantego”.

W okresie powojennym aż do lat 70. podtrzymywanie kultu Korfantego komuniści uznali za niepotrzebne. W 1975 r. Marian Orzechowski – ówczesny rektor Uniwersytetu Wrocławskiego i prominentny działacz PZPR – napisał jego „Biografię polityczną”. Z kolei Albin Siekierski poświęcił mu wydaną w 1987 r. powieść biograficzną „Nastaje zmierzch”. W 1982 r. Jerzy Trela wcielił się w naszego bohatera w serialu historycznym „Blisko, coraz bliżej”.

Nowe i pełniejsze spojrzenie na Wojciecha Korfantego było możliwe po 1989 r. To wtedy zorganizowano obchody 50. rocznicy jego śmierci, na które przybyły z USA do Katowic jego dwie córki. Przełomem była wydana trzy lata później publikacja zawierająca wybór publicystyki katolicko-społecznej Wojciecha Korfantego przygotowana przez Andrzeja Brożka i Edwarda Baławajdera. W 1999 r. postanowieniem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego Wojciech Korfanta został uhonorowany Orderem Orła Białego. W tym samym roku na Placu Sejmu Śląskiego wzniesiono mu monumentalny pomnik autorstwa Zygmunta Brachmańskiego.

Obchody 100-lecia odzyskanej niepodległości, a następnie setne rocznice kolejnych powstań śląskich, plebiscytu i objęcia części Górnego Śląska przez Rzeczpospolitą po raz kolejny ożywiły pamięć o Korfantym.

A może to nie kolejne okrągłe rocznice ożywiają tę pamięć. Może jest tak, jak napisał Jan F. Lewandowski, że postać Korfantego to klucz do zrozumienia historii Górnego Śląska w XX wieku.